

Aktiviteter ved Specialudvalget for Kartofler

Gårdejer, formand for specialudvalget Carl Dettel Heiselberg
cdh@post12.tele.dk

Igen er et år gået på godt og ondt, fra tørt til meget vådt, med alle de udfordringer, som det nu giver med hensyn til opbevaring af kartoflerne. Da likviditeten samtidig ikke er for god hos mange kartoffelavlere, har mange avlere presset på for at afsætte kartoflerne direkte fra marken til pakkerne under mottoet ”lidt mindre penge er bedre end ingen penge”. Lad os håbe, at kvalitetskartofler kommer til at koste det, som de koster at lave og gerne lidt mere. Det er hårdt tiltrængt.

Pesticider

Vi afventer med bekymring det nye forslag om pesticidafgift, der har dog været en klar udmelding fra regeringen om, at man vil tage de faglige briller på og lægge størst afgift på de ”farligste” midler, både hvad angår miljø- og arbejdsmæssig påvirkning. Det kan vi som kartoffelavlere kun være tilfredse med, og vi er alle klar til at bruge de mest skånsomme midler, såfremt de findes. Vi skal blot huske på, at vi er i en konkurrencesituation,

hvor vi ikke kan tåle væsentlig større udgifter end vore kollegaer syd for grænsen. Vi er i Danmark stort set ene om at betale pesticidafgifter, som allerede nu løber op i 150.000 kr. for en middelstor kartoffelproducent. Vi håber derfor, at den nuværende regering vil tage hensyn til kartoflerne, som den forrige regering, således at der ikke sker en udflagning af produktionen. Hvis bare den faglige argumentation vinder gehør, mener jeg, at vi har en god sag, idet vi ikke sprøjter direkte på kartofflen men kun på bladene. En stor del af avlerne er nu GlobalGAP certificeret, hvor der er krav om restkoncentrationsanalyse for sprøjtemidler, så vi kan være ganske trygge ved vores fødevarer sikkerhed, også hvad angår kartofler.

NaturErhvervstyrelsen

Der sker store omlægninger i det der før var Plantedirektoratet. NaturErhvervstyrelsen er positiv og lydhør overfor vore problemer, indtil vi begynder at snakke økonomi. Mange penge

er flyttet fra grisen og koen og ud på jorden. Det er svært for NaturErhvervstyrelsen at forstå, at det ikke er muligt også at finde penge til kontrol mm., når vi samtidig skal betale afgifter på hjælpestoffer og forrente den jord, der er blevet så dyr på grund af stramme miljøregler.

Udlicitering af jordprøvetagning og -test for cystenematoder er yderligere udsat, så det fortsat er fuld pris i 2012. Den tidligere fødevareminister Henrik Høegh havde ellers lovet os en løsning i 2011 med virkning fra 2012. Det er lidt tankevækkende, at vores kontrolmyndighed end ikke magter at lave et forståeligt udbudsmateriale, så ingen af de professionelle firmaer kan sende et kvalificeret bud. Jeg frygter, at de firmaer, som bød i første runde, ikke længere er interesserede, og at vi dermed ikke får de rigtige bud i anden runde. Jeg vælger dog at tage de positive briller på og sige, at det kun er på grund af omorganiseringen, at det gik galt, og at det selvfølgelig bliver bedre.

NaturErhvervstyrelsen har meddelt, at der ikke længere er finansiering til at dække udskiftningskontrollen. Den tvungne udskiftning er hjørnестenen i vores fremavlssystem, som bygger på ønsket om et højt plantesundhedsniveau. Selvom man altid kan se fem år tilbage og uddele bøder, hvis den lovpligtige udskiftning ikke er overholdt, håber jeg på en hurtig løsning. Det er helt afgørende, at vi opretholder vores høje sundhedsstatus både på hjemme- og eksportmarkedet. Vi er rigtig godt kørende med hensyn til forebyggelse af ring- og brunbakteriose og sortbenseyge, hvilket skyldes vores "flush out" system, som kun tillader op til ni fremavlsgenerationer. Lad os nu ikke falde tilbage, fordi det lige nu går godt.

EU

EU er præget af mange nationale fremavlssystemer og tolerancegrænser for kvalitetsparametre. Vi vil arbejde hårdt for, at vi i Danmark bevarer vores ret til at fastholde den tvungne udskiftning samt høje kvalitetsniveau. Det kan endda være, at vi skal have vort eget system til serviceeftersyn og stramme tolerancekravene til eksempelvis sortben, hvor vi allerede nu har en konkurrencefordel.

Meristembanken

Udgifterne til opretholdelse af den danske meristembank for kartofler båndlægger en betragtelig del af Kartoffelafgiftsfondens midler. Der er dog et udtalt ønske blandt danske sortsrepræsentanter om at fastholde meristembanken i Danmark. Specialudvalget har derfor besluttet at undersøge muligheden for at

flytte meristembanken og sygdomstesten i forbindelse med meristembanken fra Aarhus Universitet til henholdsvis Vitroform og SASA i Skotland. Dette skyldes ikke utilfredshed med kvaliteten ved Aarhus Universitet men udelukkende ønsket om økonomisk rationalisering. Det er en større sag, da der er involveret store firmainteresser i både ind- og udland, og hele konstruktionen skal godkendes af NaturErhvervstyrelsen. Vi regner med at få dette på plads i løbet af foråret 2012.

Afkobling stivelse; CAP2013

Efter mange overvejelser blandt avlere og fabrikker blev der vedtaget en model for afkobling af stivelsestillægget. Det er vigtigt, at reglerne blev udformet på en måde, som sikrer både de fremtidige avlere og fabrikkerne en fair overgang til de nye konkurrenceforhold. Der var ingen, som havde regnet med, at CAP2013-reformen vil reducere enkeltbetalingerne allerede fra 2014 eller 2015, så 40% af den forhøjede støtte vil blive udjævnet, som forslaget ligger nu.

Besøg hos Comité Nord

For at undersøge muligheder og opleve hvordan andre lande gør tingene, tog landskonsulent Lars Bødker og jeg til Comité Nord i det nordlige Frankrig. Her produceres 235.000 ton læggekartofler af ca. 180 sorter på ca. 9.500 ha. Denne organisation har 20 eksterne statslige kontrollører og er ved at bygge et nyt center til 75 mio. kr. Det er meget inspirerende at opleve, hvor seriøst og professionelt man gør tingene i andre lande. Det er vigtigt, at

vi lærer af vores europæiske naboer, selvom arealet i Danmark selvfølgelig er mindre.

Danske kartofler

Når vi lægger hele erhvervets indtjening efter forarbejdning sammen, giver det et beløb på ca. 2,5 mia. kr., hvoraf over 1 mia. går til eksport. Der er flere og flere ting, der peger i retning af, at vi har behov for en samlet interessevaretagelse - danske kartofler. Jeg har allerede nævnt nogle ting omkring NaturErhvervstyrelsen, EU-harmonisering, afsætning- og markedsføringskampagner, kvalitetssikring af spise- og læggekartofler, forskning og forsøg. Ja - utroligt mange ting er vigtige at prøve at påvirke, hvis vi vil have professionel kartoffeldyrkning i Danmark. Og det vil vi!

Det kan være svært at overskue, hvor vi skal begynde, men vi er en lille gruppe, som henover sommeren har arbejdet med et oplæg. Der er generel enighed blandt eksportører, melindustrien, pakkerier og avlere om, at danske kartofler skal dannes. Men der er mange principielle detaljer som f.eks. indstilling til bestyrelse, valg, kontingent, fagblad etc., som skal diskuteres grundigt, før en samlet organisation kan etableres. Jeg vil derfor godt bruge dette årsmøde til at sætte gang i diskussionen, så vi får en fuldstændig gennemsigtig organisation, hvor både avlerne og firmaerne kan se, at deres interesser bliver varetaget. ■